

Escoles, mestres i alumnes

Aquest número, en el qual s'evoca el setanta-cinquè aniversari de la creació a Agullana d'una escola exemplar, ha estat gestat mentre els mestres de tot l'Estat tancaven les aules, amb una vaga d'insòlita durada, per tal de reivindicar homologacions salarials i una millor qualitat de l'ensenyament públic.

Sobre l'actitud adoptada per les autoritats, cal dir que les explicacions incompletes o absurdes del ministeri d'Educació no han pas estat millorades pels silencis del departament d'Ensenyament ni per la distància displicent amb què han contemplat el conflicte els dirigents polítics del país. Això indica potser que l'ensenyament, la productivitat del qual no es pot amidar de forma directa, no és pas, ara per ara, la preocupació principal dels governants. En el cas de Catalunya la qüestió s'agreuja perquè la legislació sobre ensenyament ha atorgat una preeminència desmesurada al govern central, i això fa que les autoritats autonòmiques del ram practiquin una inhibició lamentable.

Els mestres, per la seva banda, no han sortit gaire airosos del conflicte. L'actitud oficial, en deixar passar temps, els ha dut a un carreró sense sortida. Les defenses sindicals disponibles eren limitades i les respostes de l'Administració desproporcionades: descomptes, suspensions, represàlies... Això ha provocat la desmoralització final dels ensenyants i la impossibilitat d'assolir els objectius desitjats.

Els sindicats han estat febles a causa de l'escassa implantació, i per això la negociació ha estat poc flexible. Els signants del pre-acord no el van voler defensar i, en perdre la consulta feta als mestres, van respondre amb propostes radicals sense pensar, potser, que la vaga indefinida només podia comportar la desmobilització i, com a conseqüència, la inutilitat del treball sindical anterior.

Els pares dels escolars han donat, en general, un bon suport a la iniciativa. Però a poc a poc es van anar cansant de les contradiccions observades en el col·lectiu d'ensenyants i de la llarga durada de la vaga, que ocasionava en l'àmbit familiar distorsions difícils d'assumir.

Els alumnes, finalment, a més de ser utilitzats com a arma de pressió, han vist trencat bruscament el seu ritme de treball i potser han quedat orfes, en algun moment, de la lliçó de civisme que calia esperar dels seus educadors. Si la vaga ha estat greu, no ho ha estat sols per l'efecte immediat de posar la mainada al carrer, sinó pels efectes a llarg termini en la seva formació. I això és el que hauria de pesar més que res en el plat de la balança a l'hora de fer la valoració del conflicte. En qüestions d'educació, el paper dels alumnes ha de ser el de protagonistes i no el de víctimes. Això ho sabien bé aquells mestres d'Agullana de fa setanta-cinc anys.